वाणगंगा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कपिलवस्तु, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन

आ.व. २०८२/८३

अन्तिम प्रतिवेदन

विषय सूची

परिचय खण्ड

१. पृष्ठभूमी १

२. नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय २

३. स्थानीय तहको निर्वाचन नजितामा समावेशिताको अवस्था ९

४. अध्ययनको महत्व ११

५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्यहरू १२

६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू १२

७. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको विधि १३

८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागीहरू १४

तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण खण्ड

९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचक र उपसूचक अन्तर्गत प्राप्ताङ्क १५

विश्लेषण खण्ड

१०. लै.स.सा.स. परीक्षण विश्लेषणका औजारहरू १७

११. लै.स.सा.स. परीक्षण तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण १७

मुख्य उपलब्धिहरू

१२. लै.स.सा.स. परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था १९

१३. सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर तथा चुनौतीहरू (SWOT Analysis) २२

१४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना २७

निश्कर्ष र सुझावहरू

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: लै.स.सा.स. परीक्षणको लेखाजोखा फारम ३१

अनुसूची २: माइन्युट ७२

अनुसूची ३: कार्यक्रमका केही तस्बीरहरू ७३

परिचय खण्ड

१. पृष्ठभूमी

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था रहेको छ । संविधानको भाग ३, मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, २६ मा धार्मिक स्वतन्त्रताको हक, ३२ मा भाषा तथा संस्कृतिको हक, ३८ मा महिलाको हक, ३९ मा बालबालिका सम्बन्धी हक, ४० मा दलितको हक, ४२ मा सामाजिक न्यायको हक, ४१ मा ज्येष्ठ नागरिकको हक, ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हक लगायतका मौलिक हकहरूको व्यवस्था गरिएको छ ।

महिलाको हकसम्बन्धी उपधारा (१) ले समान वंशीय अधिकार, उपधारा (२) ले सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, उपधारा (४) ले राज्यका सवै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, उपधारा (६) ले सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । बालबालिकाको हक सम्बन्धी उपधारा ४ ले कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाइने, उपधारा ५ ले बालविवाह, गैरकानूनी ओसारपसार अपहरण र बन्धक राख्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ । दलितको हक सम्बन्धी उपधारा १ ले राज्यका सबै निकायमा दलितलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक हुने छ भनी व्यवस्था गरेको छ । त्यसैगरी सामाजिक न्यायको हकसम्बन्धी उपधारा १ ले आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडी परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारु, मुस्लिम, पिछडावर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएको व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रको नागरिक तथा आर्थिक रुपले विपन्न खस आर्यलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका निकायमा सहभागिताको हक सुनिश्चित गरेको छ ।

संविधानले लै.स.सा.स. सुनिश्चित गर्न समानता र गैर भेदभावको सिद्धान्तको व्याख्या गर्नुका साथै संवैधानिक राष्ट्रिय आयोग र मानव समाज संस्थाहरू सहित **राष्ट्रिय महिला आयोग, राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, राष्ट्रिय मधेश आयोग, राष्ट्रिय मुस्लिम आयोग, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति आयोग र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगहरू** स्थापना गरि कार्यआरम्भ गरिसकेको अवस्था छ । संविधानद्वारा प्रत्याभूति गरिएको संघीय शासन प्रणालीमा लैङ्गिक असमानता र सामाजिक वहिष्करणलाई कम गर्न तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि धेरै अवसर प्रदान गरेको छ । यस पद्धतिले नेपालका सबै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता अगाडि बढाउने क्षमता राख्दछ । लै.स.सा.स. का सवालमा सम्बोधन गर्ने मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूमा दिगो विकास लक्ष्य, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW), बेइजिङ्ग घोषणा पत्र (BPFA) आदि मुख्य पंक्तिमा रहेका छन् ।

दिगो विकासको पाँचौ लक्ष्य लैङ्गिक समानता र सोह्रौं लक्ष्य शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र समावेशी समाजको आवश्यकता मुख्य लै.स.सा.स.को लागि समर्पित लक्ष्य हुन् । यद्यपी दिगो विकासका सबै लक्ष्य लै.स.सा.स. अनुरुप एकिकृत गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स.) सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । यसका अलावा दफा ११ को उपदफा (२ त) मा ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ को उपदफा (२) मा स्थानीय तहले विकास योजना निर्माण गर्दा सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा, र प्रकियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, बालमैत्री, बातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुल, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण लगायतका अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनुपर्नेछ भनी व्यवस्था गरिएको छ। यसै गरी सोही दफाको उपदफा ३ मा नगरपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्ना योजनाहरू निर्माण गर्दा महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग क्षेत्र र समुदायहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनुपर्नेछ भनि उल्लेख गरिएको छ ।

त्यसैगरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन गर्ने, सामाजिक विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहु-विवाह, लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएको छ। स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा प्रकृयामा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लै.स.सा.स प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

ऐनले गरेको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारहरूले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र लै.स.सा.स परीक्षण गरी सक्नुपर्दछ। लै.स.सा.स परीक्षण दिर्गदशन २०७८ मा व्यवस्था भए बमोजिम लै.स.सा.स.परीक्षण गर्नु पूर्व एक लै.स.सा.स. कार्यन्वयन समिति तथा परीक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय सरकारले एक कार्यदल गठन समेत गर्नुपर्दछ। नीति, कानून, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरि ५ वटा प्रमुख शिर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशिर्षकहरू राखिएका छन्। ती उपशिर्षकहरूलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपशिर्षकमा प्रश्नहरू राखिएका छन् । तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसँग छलफल गर्नुपर्ने हुन्छ। छलफलको आधारमा प्रत्येक उपशिर्षक बारेका उत्तरहरू राम्रो देखिएकामा १, मध्यम देखिएकामा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखिएकोमा वा सो विषय हुँदै नभएमा ० अंकहरू प्रदान गर्नुपर्ने हुन्छ र प्राप्त नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट सहभागीहरू माभ्फ प्रस्तुत गर्नुपर्दछ। लै.स.सा.स परीक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, लै.स.सा.स. परीक्षण कार्यविधिको महत्वपुर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनबाट आफ्नो लै.स.सा.स. क्षेत्रको विकासको उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय सरकारलाई ठूलो टेवा पुग्ने गर्दछ। यसैको आधारमा भविष्यको रणनीति तथा योजना तयार गर्ने कार्यका लागि यसबाट प्राप्त निष्कर्षहरूले सघाउँछन्।यसै सन्दर्भमा स्थानीय तह लै.स.सा.स. परीक्षण दिर्गदशन २०७८ को अधिनमा रही यस वाणगंगा नगरपालिकाको आ.व. ०८२/८३ को लै.स.सा.स. परीक्षण गरिएको छ ।

२. नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

नेपालका बिभिन्न ७७ जिल्लाहरु मध्येका कपिलवस्तु जिल्ला शान्तिका अग्रदूत गौतम बुद्धको गृह नगर

हो । नेपालको पश्चिम तराईमा पर्ने या जिल्ला समुन्द्र सतह देखि ९० देखि ८२४ मिटर उचाइ रहेका छ र यस जिल्लाका क्षेत्रफल १७३८ बर्ग किलोमिटर छ । पूर्वमा रुपन्देही, पश्चिममा दाङ र उत्तरमा अर्घाखाची र दक्षिणमा भारतका उत्तर प्रदेश सिमाना रहेका यस जिल्लाका औसत लम्वाइ ४८ कि.मि. र औसत चौडाइ ३४ कि.मि रहेका छ । यो जिल्ला २७ डिग्री २५ मिनेट देखि २७ डिग्री ८४ मिनेट उत्तरी अक्षांस र ८२ डिग्री ७५ मिनेट देखि ८३ डिग्री १४ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ । यसै जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रमा बाणगंगा नगरपालिका रहेको छ ।

बाणगंगा नगरपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, पर्यटकीय, र व्यापारिक दृष्टिकोणले सामरिक महत्व बोकेको नगरपालिका हो । यो नगरपालिका विश्वमान चित्रमा २७ डिग्री ३५ मिनेट उत्तरी अक्षांश देखि २७ डिग्री ४८ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८३ डिग्री ०३ मिनेट पुर्वी देशान्तर देखि ८३ डिग्री १४ मिनेट पुर्वी देशान्तरको विचमा अवस्थित रहेको छ । कपिलवस्तु जिल्लाका साविक गा.वि.स.हरू बाणगंगा, हथौंसा, पटना, गजेहडा, कोपवा, मोतिपुर, र भलवाडलाई मिलाई नेपाल सरकार (मन्त्री परिषद्) को २०७१ साल मंसिर १६ गतेको निर्णय बमोजिम बाणगंगा नगरपालिका घोषणा भएको हो । मुख्यत बाणगंगा नदिको सिंचित क्षेत्र भएकै कारण यस नगरपालिकाको नामाकरण बाणगंगा नगरपालिका भएको हो ।

प्राचिन भागिरथी नदिको प्रतिक मानिएको बाणगंगा नदिको ऐतिहासिक, धार्मिक, तथा पर्यटकीय महत्व रहेको छ । भगवान रामचन्द्रले बनवासमा रहँदा पानीको समस्यादेखि बाण प्रहार गरी पानिको मुल फुटेर गंगाको रूपमा परिणत भई बाणगंगा नदिको नामाकरण भएको बुझिन्छ । यो नगरपालिकामा शाक्य दर्शनका प्रणेता महर्षी कपिलमुनिको तपोभूमि श्रृंगिघाट, मधुवनधाम, कपिलधाम, लक्ष्मणघाट, रामदतिवन आदि पवित्र तिर्थस्थलको संगम रहेको छ । बाणगंगा नदि र यसको नामवाट पुकारिने यस नगरपालिकाको महत्व धार्मिक तथा ऐतिहासिक भएको कुरा स्पष्ट हुन सकिन्छ ।

नगरपालिकाको पूर्व तर्फ कोठीनदि, सालझण्डी जंगल र रूपन्देही जिल्लाको कंचन गाउँपालिका, पश्चिममा बुद्धभूमि नगरपालिकाको कोइली नदि गोरुसिंगेको जंगल, उत्तरमा अर्घाखाँची जिल्लाको सितगंगा नगरपालिका र दक्षिणमा कपिलवस्तु नगरपालिकाको निग्लीहवा, जहदी, र मायादेवी गाउँ पालिकाको पतरिया रहेको छ । चुरे क्षेत्रसँग जोडिएको नगरपालिकाको भौगोलिक बनावट समथर रहेको छ । यो नगरपालिका जिल्ला सदरमुकाम तौलिहवादेखि उत्तर तर्फ १५ कि.मि. को दुरीमा अवस्थित रहेको छ । वि.सं. २०७८ सालको जनगणना बमोजिम २३३२५ घरधुरी रहेको बाणगंगा नगरपालिकाको कुल जनसंख्या ९६,७१४ रहेको छ । यस नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने जातजातीमा थारु, ब्राह्मण, क्षेत्री, गुरुङ, मगर, दलित, यादव र मुसलमान लगायतका जातजाती रहेका छन् । नगरपालिकामा बसोबास गर्ने मानिसहरूको मुख्य पेशा कृषि, व्यापार, उद्योग, नोकरी आदि रहेको छ। भौगोलिक रुपले समथर भूमी भएकोले यहां मुख्य गरी धान, मकै, गहुँ, तोरी, माछापालन, कुखुरा, मौरी पालन, पशुपालन लगायतका कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनहरू बढी हुने गरेकोछ। कपिलबस्तु जिल्लाको औसत साक्षरता ५७% रहेको छ भने यस नगरपालिकाको साक्षरता ८४.७% रहेको छ। यसको तुलनामा जिल्लामा यस नगरपालिकाको साक्षरता प्रतिसत दर उच्च रहेको देखिन्छ ।

२.३. नगरको पुनर्संरचना र जनसंख्या विवरण

स्थानीय तह पुनर्सरचनासँगै साविकका गाउँ विकास समितिहरु (बाणगंगा, गजेहडा, कोपवा, मोतीपुर, भलबाड, पटना र हसौथा गा.वि.स.) गरी ७ वटा गा.वि.स. मिलेर बाणगंगा नगरपालिका बनेको हो ।

नगरपालिकाको वडा विभाजन र वडागत जनसंख्या देहाय अनुसार रहेको छ।

हालको वडा नं.	साविक न.पा. का वडा तथा गाविसका गाभिएका वडाहरु		२०७८ को जनगणना अनुसार जनसंख्या
	साविक न.पा. का वडाहरु	**साविक न.पा. मा गाभिएका साविक गाविसका वडाहरु**	
१	१	बाणगंगा गाविस वडा नं. ७,८,९ न.पा. वडा नं. १	८५४४
२	२, ३	बाणगंगा गाविस वडा नं. २,४,६ न.पा. वडा नं. २ र वडा नं. १,३,५ न.पा. वडा नं. ३	१०३७०
३	८, ९	गजेहडा गाविस ३,,५,६ न.पा. वडानं. ८ र वडा नं. ४,५,६ न.पा. वडा नं. ९	६७८१
४	१०	गजेहडा गाविस वडा नं. १,२,७ न.पा. वडानं. १०	१०४२२
५	११	कोपवा गाविस वडा नं. १,२,३,५,७ न.पा. वडा नं. ११	६५९३
६	१२	कोपवा गाविस वडानं. ४,६,८,९ न.पा. वडा नं. १२	५६०८
७	१३	मोतिपुर गाविस वडानं. १,२,३ न.पा. वडा नं. १३	७७८०
८	१४, १५	मोतिपुर गाविस वडा नं. ४,६,७ न.पा. वडा नं. १४ र वडा नं. ५,८,९ न.पा. वडा नं. १५	१३२४३
९	१६, १७	भलवाड गाविस वडानं. १ देखि ५ न.पा. वडा नं. १६ र वडा नं. ६ देखि ९ न.पा. वडा नं. १७	६७६२
१०	४ ५	पटना गाविस वडा नं. २ देखि ६ न.पा. वडा नं. ४ र वडा नं. १,७,८,९ न.पा. वडानं. ५	१००२४
११	६, ७	हथौसा वडा नं. ४ देखि ८ न.पा. वडा न. ६ र वडा नं. १,२,३,९ न.पा. वडा नं. ७	१०५८७
		कुल जम्मा जनसंख्या जम्मा	९६७१४
		परिवार संख्या	२३३२५
		जनघनत्व प्रति वर्ग स्क्वायर	४१३.९६
		औषत वृद्धिदर प्रतिशत	
		महिला पुरुष अनुपात (प्रति १०० जना महिलामा पुरुषको संख्या)	१:१:१२९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८, नगर प्रोफाइल २०८०

२.४. वडा अनुसार घरधुरी, क्षेत्रफल, जनसंख्या र मुख्य बस्तीको विवरण

वडा नं.	घरधुरी संख्या	जनसंख्या			क्षेत्रफल व.कि.मि.	मुख्य वस्तीहरु
		पुरुष	**महिला**	**जम्मा**		
१	२२०३	४०६९	४४७५	५५४१	५.७७	बैरिया, जितपुर, बठनपुरा, मन्द्रेली टोल, उप्टहवा, बुङची आदि ।
२	२५६०	४८०२	५५६८	१०३७०	३०.१९	पिपरा, राजपुर, नन्दनगर, तिनुइया, बिसनपुरा, लखनपारा, कप्टैया आदि

३	१५५८	३२६४	३५१७	६७८१	१०.१७	राजापानी, सिउटी, कर्मनहा, भक्तौली, गंगौलिया आदि
४	२६२७	४८७९	५५४३	१०४२२	१०.४३	जितपुर चारनंवर, सिद्धिपुर, डुगहवा, जगेहडा आदि
५	१५५०	३११७	३४७६	६५९३	१०.३	कोपवा, झण्डा, मधौली, मटेरिया, सिमलखोर, प्रतिडाँडा, बैकुण्ठपुर, अमरैया आदि ।
६	१३२७	२६०३	३००५	५६०८	८.२१	लक्ष्मणघाट, भगलापुर, सुठौली, बनकसिया, लहरिबगिया, गन्धर्वटोल आदि ।
७	२०२०	३५८०	४२००	७७८०	७.०३	मातिपुर, मोतिपुर डाडा, घेरुवा बनगाइ, कोइली बनगाइ, गन्सहवा, भुइपुरा, बाडेगाउँ, चौरिटोल, शान्तिटोल आदि ।
८	३३१२	६१८२	७०६१	१३२४३	३४.९१	बोडगाउँ, चप्परगाउँ, बालापुर, धनेशपुर, सिसेनी, ढोडेकोल, मोर्मी, कोइलीपार, मधुवन, गंगहवा, मधुवनी, भाटाटोल, बन्डौली, लौगाइ आदि ।
९	१६१९	३१०१	३६६१	६७६२	६३.१३	भलवाड, चौवाहा, भर्लाबास, भर्तापुर, पूर्व जिनुवा, पश्चिम जिनुवा, पडेरिया, वर्दहवा, कुसुमडाँडा आदि ।
१०	२१४०	४७८३	५२४१	१००२४	३६.४३	पटना, मेचकुरीडाँडा, वनगावा, कोरियाचोक, नौगैया, गलाहा, विरपुर, गोगापुर, जयपुर, भगवानपुर, भावपुर, धर्मपुर, ठेकही, पिपरा, मझौवा, सोनपुर, बहादुपुर आदि
११	२४०१	५०२७	५५६०	१०५८७	१८.६८	हथौसा, ओदारी, बरवा, भडसडवा, मैनहरा, भड्डीहवा, दक्षिण चेतिया, देउवापार आदि ।
जम्मा	२३३२५	४५०७	५१३०७	९६७१४	२३३.२५	

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८, नगर प्रोफाइल २०८०

२.५. जातजाति र भाषा

बाणगंगा नगरपालिका जातिगत हिसाबले विविधता भएको नगर हो । यहाँ ४९ प्रकारका जातजाति रहेका छन् जहाँ थारु जातीको बाहुल्यता रहेको छ । यहाँ थारु जातिको जनसंख्या ३०४०५ रहेको छ अर्थात ३१.४४ प्रतिशत थारु रहेका छन् भने दोश्रो जातिको रुपमा पहाडे ब्राम्हण रहेको छ । यहाँ १७ प्रकारका भाषा बोल्ने जनसंख्या रहेको जहाँ सबै भन्दा बढी नेपाली र त्यसपछि थारु भाषा बोलिन्छ ।

२.६. बाणगंगा नगरपालिकामा जातिको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	जातीको नाम	जम्मा जनसंख्या
१	थारु	३०४०५
२	ब्राम्हण - पहाड	२५९९३
३	क्षेत्री	११६२२
४	मगर	१०८३५
५	विश्वकर्मा	३६९१
६	ठकुरी	२१८७
७	दमाई ढोली	२०५०
८	मुसलमान	१५६६
९	मिजार	१२८८
१०	गुरुङ	९६७
११	सन्यासी/दशनामी	७६६
१२	नेवार	७०८
१३	ब्राम्हण - तराई	५९५
१४	यादव	५१८
१५	कुमाल	३९०
१६	गाइने	२८३
१७	दुसध/पासवान/पासी	२६१
१८	चमार/हरिजन/राम	२५१
१९	कुर्मी	२४२
२०	सोनार	२१६
२१	केवट	२०६
२२	कथाबनिया	१९९
२३	विदेशी	१९३
२४	माझी	१६८
२५	बनियान	१६४
२६	हजाम/ठाकुर	१४०
२७	सुनुवार	१३२
२८	लोध	११३
२९	तेली	११०
३०	बोटे	१०९
३१	कहार	१०५
३२	मल्लाह	९३
३३	कुम्हार	७७
३४	तामाङ	७०
३५	अन्य	६७
३६	लोहार	६५
३७	कोइरी/कुशवाहा	५८
३८	कानु	५४
३९	पत्थरकट्टा/कुशवाडिया	५२
४०	बधाइ/बधे	४२
४१	राई	३५
४२	गदेरी/भेडियार	३१

४३	नुनिया	२३
४४	छन्त्याल/छन्तेल	१६
४५	थकाली	१४
४६	घर्ती/भुजेल	१२
४७	याक्थुङ/लिम्बु	११
४८	ब्यासी/सौका	११
४९	कोरी	१०
	जम्मा	९६७१४

स्रोत : नगर प्रोफाइल २०८०

२.७. बाणगंगा नगरपालिकाको धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक, पर्यटकीय स्थल र पूर्वाधारको संक्षिप्त विवरण

बाणगंगा नगरपालिका धार्मिक हिसावले विश्वमै प्रशिद्ध हिन्दु तथा बौद्ध धर्मावलम्बीसंग सम्बन्धित धार्मिक स्थलहरु रहेका छन् । नगरपालिकामा कुल जनसंख्याको ९४.०१ प्रतिशत जनसंख्या हिन्दुहरु रहेका छन् भने बाँकी मुस्लिम, बौद्ध र क्रिष्चियन धर्मावलम्बिहरु रहेका छन्। अन्य बिभिन्न ऐतिहासिक, पुरातात्विक, आर्थिक केन्द्रहरु र पूर्वाधारको अवस्था र विवरणहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरुको नाम	वडा नं.	विशेषता/महत्व/विद्यमान अवस्था
१	बाणगंगा नदी	१,२, ४,५, ६,८	रावणको बाणबाट निसृत्त भएको भन्ने धार्मिक मान्यता रहेको, अर्घाखाँचि जिल्लामा उद्गमस्थल रहेको, धार्मिक, ऐतिहासिक, तीर्थस्थल, विशाल जलाधार क्षेत्र, जगदिशपुर तालको स्रोत, नदिजन्य पदार्थको प्राचुर्यता, बाणगंगा नगर क्षेत्रभित्र सिंचाइको लागि बरदान ।
२	लक्ष्मणघाट	६	प्रसिद्ध धार्मिक स्थल, बोलबम जल यात्रा आरम्भ गर्ने स्थान, मोक्ष प्राप्ति तथा अन्तिम संस्कार स्थल ।
३	जगदिशपुरताल	६ र कपिलबस्तु न.पा.	सिमानाका हिसावले कपिलबस्तु नगरपालिकामा पर्ने भएता पनि यस तालको लागि नगरपालिकाको वडा नं. ६ स्थित लक्ष्मणघाटबाट बाणगंगा नदिमा बाँध बनाइ सोहि क्षेत्रबाट पानीको नहर बनाइ यो ताल निर्माण गरिएको मानव निर्मित विशाल ताल, अन्तर्राष्ट्रिय सिमसार क्षेत्र, जिल्लाकै ठूलो तथा मुख्य सिंचाईको पानीको भकारी स्थल, साइबेरियाबाट समेत चराहरु यस क्षेत्रमा आउने भएकोले प्रसिद्ध अध्ययनस्थल ।
४	बालुनिलकण्ठ धाम	८	श्रृंगी ऋषिको आश्रम, मानवोचित फलप्राप्ति (पुत्रलाभ विशेष) स्थल ।

५	श्रृंगीघाट	१,२	श्रृंगी ऋषिको जन्मस्थल, माथिल्लो बाणगंगाको पूर्व पश्चिम सिंचाईको मुहान
६	मधुवनधाम	८	शान्ता श्रृंगी आश्रम स्थल तथा विष्णु पादुका (विष्णुका पाइला भएको) स्थल ।
७	कपिलधाम	९	जिल्लाकै नामकरणका एक साधक कपिलमुनी ऋषिको आश्रम स्थल । साहित्यिक संगमस्थल, धार्मिक पर्यटकीय संगम ।
८	रामदतिवन	९	रामको पाइला भएको तथा शान्त र पवित्र स्नान स्थल ।
९	नन्दनगर	१, २	विभाण्डक ऋषिको तपस्थल, संस्कृत गुरुकूल, कैलाश आश्रम स्थल ।
१०	जितपुर, चारनंवर	१,४	जिल्लाकै प्रमुख बजार क्षेत्र, बाणगंगा नगरपालिकाको केन्द्रस्थल, आर्थिक, व्यापारिक केन्द्र ।
११	पिपरा सुपादेउराली मन्दिर	२	भाकल गरेमा मनोकाङरक्षा पूरा हुने धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल । प्रसिद्ध धार्मिक पर्यटकीयस्थल
१२	बैरिया प्रकटेश्वर मन्दिर	२	ऐतिहासिक एवम् शिवजी प्रकट भएको जनविश्वास रहेको मन्दिर स्थल ।
१३	हथौसा शिव मन्दिर	११	ऐतिहासिक एवम् शिवजीको मन्दिर, शिवलिंग पूजा स्थल । ऐतिहासिक मेला लाग्नेस्थल
१४	कोठी नदी	२	पूर्व पश्चिम राजमार्गमा कपिलवस्तु प्रवेश स्थल तथा पर्यटकीय/वनभोज स्थल
१५	राजापानी	३	पर्यटकीय/वनभोज स्थल तथा नगरकै शान्त तथा मनोरम स्थल ।
१६	जलेश्वर मन्दिर	८	बालापुरमा अवस्थित ऐतिहासिक शिवजीको मन्दिर
१७	मुख्य बजार क्षेत्रहरु		पिपरा, बैरिया, चारनंवर जितपुर, बोडगाउँ, घेरवा बनगाइ, कोइली बनगाइ, मोतिपुर, भलवाड, कोपवा, गजेहडा, ओदारी हथौसा, पटना आदि ।
१८	पूर्वाधार		• सडकहरुको कुल लम्बाई करिब १००० कि.मि रहेको छ । जसमा करिब १२० कि.मि कालोपत्रे,

			करिब ६०० कि.मि. ग्राभेल र बाँकी कच्ची सडक रहेको । सबै वडा समेटेर बाणगंगा रिङरोड प्रस्तावित भएके । • मझौलास्तरका पोखरी/दह :५ वटा • झोलुंगेपुल :२ वटा • खानेपानी प्रयोग गर्ने परिवार :९३.२५ प्रतिशत • चर्पि प्रयोगकता: १०० प्रतिशत । • धार्मिक स्थलहरुको संख्या मन्दिर २२ गुम्बा १० ।
	मुख्य मुख्य खेलमैदानहरु		जितपुर रंगशाला, मायादेवी रंगशाला, राजापुर, बालापुर, मधुवन, वण्डौली, राजापानी, धरमपुर, खुटेनी, मोतिपुर डाँडा, पूर्व जिनुवा, कप्टैया, कौवाघाट खेलमैदान आदि ।

३. स्थानीय तहको निर्वाचन नजितामा समावेशिताको अवस्था

- जम्मा स्थानीय सरकार: ७५३, महानगरपालिका: ६, उपमानगरपालिका: ११, नगरपालिका: २६७, गाउँपालिका: ४६०
- जम्मा निर्वाचित प्रतिनिधि संख्या ३५२२०, महिला निर्वाचित: १४३०२ (४०.६१ प्रतिशत), पुरुष निर्वाचित २०९१८ (५९.३९ प्रतिशत)

स्थानीय तहको निर्वाचनमा स्थानीय तहमा पदाधिकारी अनुसार निर्वाचित विवरण

क.सं.	पदाधिकारको प्रकार	पुरुष	महिला
१	प्रमुख (महानगर/उप-महानगरपालिका/नगरपालिका)	२८७	७
२	एप-प्रमुख (महानगर/उप-महानगरपालिका/नगरपालिका)	६७	२२६
३	अध्यक्ष (गाउँपालिका)	४५६	४
४	उपाध्यक्ष (गाउँपालिका)	९६	३६४
५	वडा अध्यक्ष	६६७४	६९
६	महिला वडा सदस्य	०	६७४३
७	दलित महिला वडा सदस्य	०	६६२०
८	खुला वडा सदस्य	१३३३९	१४३
	जम्मा	**२०९१८**	**१४३०२**

श्रोत: निर्वाचन आयोग

- प्रमुख/अध्यक्षमा महिलाको सहभागिता: ११ (१.४६ प्रतिशत), उपप्रमुख/उपाध्यक्षमा महिलाको सहभागिता ६८६ (७८.३५ प्रतिशत)
- जम्मा वडा संख्या: ६७४२, वडाध्यक्षमा महिला निर्वाचित ६९ जना,
- खुल्ला वडा सदस्य निर्वाचित १३४८४, खुल्ला वडा सदस्यमा महिला निर्वाचित १४३ (१.०६ प्रतिशत)
- दलित महिला सदस्यको सहभागिता ६५६९ (१९ प्रतिशत),

- स्थानीय तह निर्वाचन ऐनको प्रावधान अनुसार अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष र प्रमुख वा उपप्रमुख मध्ये कम्तिमा १ जना महिला उम्मेदवार हुनु पर्ने प्रावधानले उपाध्यक्ष र उपप्रमुखमा ७५३ मध्ये ५९० स्थान (७८.३५ प्रतिशत) मा महिला निर्वाचित। जसको कारण ७८.३५ प्रतिशत स्थानीय सरकारमा न्यायिक समितिको नेतृत्व महिलाले गरिरहेका छन्।
- उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखको संयोजकत्वमा स्थानीय राजश्व परामर्श समिति गठन। समितिमा कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाको सदस्य मध्येबाट १ जना महिला सहित २ जना रहने व्यवस्था। ७५३ मध्ये ५९० (७८.३५ प्रतिशत) वटा स्थानीय राजश्व परामर्श समितिको नेतृत्व महिलाबाट भैरहेको
- स्थानीय तहको श्रोत अनुमान तथा वजेट निर्धारण समितिमा अध्यक्ष र उपाध्यक्ष वा प्रमुख र उपप्रमुख दुवै जना रहने व्यवस्थाले ७५३ स्थानीत तह मध्ये ५९० वटा समितिमा महिलाको उपस्थित रहेको छ।
- गाउँपालिका/नगरपालिकाको योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यको नेतृत्व उपाध्यक्ष/उपप्रमुखले गरिरहेका छन्। जहाँ ७५३ मध्ये ५९० वटा स्थानीय सरकारको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको नेतृत्व महिलाले गरिरहेका छन्।
- स्थानीय सरकारको वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकमा उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख रहने व्यवस्थाले ७५३ मध्ये ५९० वटा समितिको नेतृत्व महिलाले गरिरहेका छन्।
- उपभोक्ता समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता अनिवार्य रहेको छ जहाँ प्रमुख तीन पद (अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष) मध्ये १ पदमा महिला हुनुपर्ने व्यवस्था। (यो स्थापित मापदण्ड हो र सबै स्थानीय सरकारले बनाएका उपभोक्ता समिति सम्बन्धि कार्यविधिमा अनिवार्य रुपमा उल्लेख गरेका छन्)

३.१ बाणगंगा नगरपालिका निर्वाचित जनप्रातिनिधिहरुमा समावेशिता

वडा नं.	प्रमुख			उपप्रमुख			वडाध्यक्ष			सदस्य					जम्मा		जम्मा
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	महिला स	दलित म.स.	पुरुष	महिला	
	१		१		१	१			०			०			१	१	२
१							१		१	२	०	२	१	१	३	२	५
२							१		१	२		२	१	१	३	२	५
३							१		१	२		२	१	१	३	२	५
४							१		१	२		२	१	१	३	२	५
५							१		१	२		२	१	१	३	२	५
६							१		१	२		२	१	१	३	२	५
७							१		१	२		२	१	१	३	२	५
८							१		१	२		२	१	१	३	२	५
९							१		१	२		२	१	१	३	२	५
१०							१		१	२		२	१	१	३	२	५
११							१		१	२		२	१	१	३	२	५
जम्मा	१	०	१	०	०	१	१०	०	११	२२	०	२२	११	११	३४	२३	५७

श्रोत: निर्वाचन आयोग

- स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ को नतिजाको विश्लेषण गर्दा ४०.३५ प्रतिशत जनप्रतिनिधिमा महिलाको उपस्थिती रहेको छ । उपप्रमुख १, महिला वडा सदस्यमा ११ जना र दलित महिला सदस्यमा ११ जना गरी कुल ५७ जना रहेको जनप्रतिनिधिको टोलीमा २३ जना महिला रहेका छन् ।
- उपप्रमुखको संयोजकत्वमा स्थानीय राजश्व परामर्श समिति गठन भएको छ ।
- श्रोत अनुमान तथा वजेट निर्धारण समितिको संयोजकमा उपप्रमुखले नेतृत्व गरिरहेको ।
- नगरपालिकाको योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यको नेतृत्व महिलाले गरिरहेको ।
- स्थानीय सरकारको वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकमा उपप्रमुख रहने व्यवस्थाले उक्त समितिको नेतृत्व महिलाले गरिरहेको ।
- उपभोक्ता समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता अनिवार्य रहेको छ जहाँ प्रमुख तीन पद (अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष) मध्ये १ पदमा महिला हुनुपर्ने व्यवस्था नगरपालिकाले बनाएको उपभोक्ता समिति सम्बन्धि कार्यविधिमा अनिवार्य रुपमा उल्लेख गरेका छन्)

३.२. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट

योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्दा समाजमा रहेका विभिन्न जातजाति, क्षेत्र, वर्ग र समुदायका महिला, पुरुष, तेश्रो लिंगी, अपांगता भएका व्यक्ति, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरूको आवश्यकतालाई सहभागितामूलक ढंगले सम्बोधन गर्दै समग्र विकास प्रक्रियालाई निजहरू प्रति उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यले तर्जुमा गरिने कार्यक्रम र बजेट नै लैङ्गिक उत्तरदायी तथा समावेशी बजेट हो । यो लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी लक्ष्यलाई केन्द्रमा राखेर उद्देश्यमूलक ढंगले, योजनावद्ध रुपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) विश्लेषण गरी आर्थिक स्रोतको सुनिश्चितता र उपलव्धिको समतामूलक वितरण र उपभोग हुने गरी गरिने बजेट तर्जुमा गर्ने प्रक्रिया हो ।

लैङ्गिक उत्तरदायी तथा समावेशी बजेट तर्जुमा एक औजार हो, जसले बजेटलाई निर्दिष्ट लक्षित कार्यक्रमको लागि विनियोजन गर्न मद्दत गर्दछ । यो महिला वा सामाजिक रुपले वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको लागि छुट्टयाईएको छुट्टै विषेश बजेट होइन । समाजमा महिला र पुरुषको भूमिका, आवश्यकता र प्राथमिकता फरक फरक हुने कुरालाई यस बजेटले आत्मसाथ गर्दछ । यसले खासगरी समाजमा रहेका विभिन्न समुहका महिला वा पुरुषको आवश्यकता, हित र सरोकारका विषयमा ध्यान निर्दिष्ट गरी उनीहरूको आवश्यकताको सम्बोधनको सुनिश्चितता खोज्दछ । यसले योजना तथा बजेट प्रक्रियाका सबै चरणहरूमा समतामूलक समानता कायम गर्न खोज्दछ ।

स्थानीय सरकारले गर्ने कार्यक्रमलाई समावेशितामा समेट्नु पर्ने महिला पुरुषहरूको तथा समाजका अन्य महिला पुरुषबीच विद्यमान शक्ति सम्वन्धको असन्तुलनलाई कम गर्ने तथा कमजोर शक्ति सम्वन्ध भएकाहरूको सशक्तिकरणमा सहयोग पुग्ने गरि गरिने बजेट तर्जुमा पद्धतिलाई लैङ्गिक उत्तरदायी तथा समावेशी बजेट भनि वुझ्नु पर्दछ ।

४. अध्ययनको महत्व

वाणगंगा नगरपालिकाले महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिएको छ । आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि श्रोत र साधनहरूको बाँडफाड, कार्यान्वयन तथा परिचालन र त्यसबाट प्राप्त प्रतिफलको उपभोगमा यस परीक्षणले सामाजिक समानता ल्याउने उद्देश्य राखेको छ ।

नगरपालिकाबाट प्रवाहित सेवालाई बढी प्रभावकारी बनाउन लैङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृयालाई संस्थागत गर्न लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण आवश्यक छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रकृया आफैँमा एउटा सहभागितामुलक स्वमूल्याङ्कन भएकोले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत तथा संस्थागत कृयाकलापहरूलाई लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा काम गर्न उत्साह जगाउँछ । साथै यस प्रक्रियामा संलग्न पक्षलाई लै.स.सा.स.को पक्षमा उत्तरदायी हुनेतर्फ पनि उन्मुख गराउँदछ । यस प्रक्रियाले स्थानीय तहको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, सामाजिक समावेशीकरण तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धी कार्यक्रममा प्रभावकारिता बढाउन र संस्थागत अपनत्वको भावना कायम गर्न पनि सघाउ पुऱ्याउँदछ । यस परीक्षणद्धारा आगामी वर्षमा नगरपालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तय गरि त्यसलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन समेत मद्दत पुऱ्याउँदछ ।

५. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको उद्देश्यहरू

- नगरपालिकाको आवधिक र वार्षिक योजनामा लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरणलाई संस्थागत गर्ने ।
- समावेशीकरणको लक्ष्यलाई नगरपालिकाको संरचना र कार्य योजनामा स्थान दिने ।
- संस्थागत एवम् कार्यक्रमगत रूपमा नगरपालिकालाई लैङ्गिक एवम् समावेशीकरणमैत्री बनाउने ।

६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरू

- नीति, कानून, योजनाअन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- संस्थागत व्यवस्था अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सेवा प्रवाह अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गतका क्षेत्रहरू

मूख्य ५ वटा क्षेत्रहरू तथा सूचकहरू अन्तर्गत रही तल उल्लेखित १९ वटा उपसूचक तथा उपक्षेत्रहरू यस परीक्षणको मूख्य अधारहरू हुन् ।

- नीति र कानूनमा समावेशिता र सहभागिता
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
- कार्यप्रणाली समावेशी
- समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व
- वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
- तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- अनौपचारिक मुल्य, मान्यता र कु-संस्कार विरूद्ध जनचेतना
- कानूनी साक्षरता
- विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता
- पूर्वाधार विकास

- प्रजनन स्वास्थ्य
- शिक्षा कार्यक्रम
- खानेपानी तथा सरसफाई
- स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन
- सुशासन
- उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता

७. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको विधि

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले एउटा पक्षलाई मात्र नभई सबै पक्षलाई समेटेर स्थानीय सरकारलाई सुधारात्मक दिशामा निर्देश गर्न मद्दत गर्ने भएकोले विषय वस्तु सुहाउँदो विधि वा प्रकृयाहरू अपनाउन आवश्यक छ। यस परीक्षणमा पहिलो चरण अन्तर्गत लै.स.सा.स. परीक्षणको तयारीका लागि नगरपालिकासँग समन्वय गरि परीक्षण कार्यशालाको मिति र स्थान तय गरिएको थियो। साथै नगरपालिकाले प्रकाशन गरेका लै.स.सा.स.सँग सम्बन्धित तथा अन्य दस्तावेजहरूको अध्ययन गरिएको थियो भने दोस्रो चरण अर्थात् कार्यान्वयन चरण अन्तर्गत लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ को अधिनमा रहि स्थायी प्रकृतिको १ कार्यान्वयन समिती गठन गरिएको थियो। नगरपालिकाका प्रमुख ज्यूको संयोजकत्वमा बनेको उक्त समितिमा उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सामाजिक विकास समितिका संयोजक, कार्यपालिका सदस्यहरू संघसस्थाका प्रतिनिधिहरू लगायतको उपस्थिती रहेको थियो। उपप्रमुख ज्यूको संयोजकत्व तथा महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा प्रमुख, लै.स.सा.स. परीक्षण सहजकर्ता संलग्न रहेको कार्यदल, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू र जनप्रतिनिधिहरू विच छलफल गरी आफ्नो मुख्य सरोकारको तथा सम्बन्धित शाखाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका लागी निर्धारित संरचनाको माध्यमवाट संस्थाको स्वमूल्याङ्कन गरी नतिजा सार्वजनिक गरिएको थियो। यो कार्यशाला सञ्चालन गर्न सहभागितात्मक विधि अवलम्बन गर्नुका साथै सिकाई तथा अनुभवजन्य सिकाई प्रकृयालाई प्रयोगमा ल्याइएको थियो। प्राप्त नतिजालाई सरोकारवालाबिच प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो। प्रस्तुतिमा प्राप्त नतिजालाई थप प्रष्ट पारि साझा बुझाई तथा सहमति कायम गरिएको थियो।

यसैगरी प्रतिवेदन तयारी चरण अन्तर्गत कार्यदलसँगको समन्वयमा तयार गरिएको मस्यौदा प्रतिवेदन माथि नगरपालिकामा पेश गरी प्राप्त पृष्ठपोषणको आधारमा अन्तिम प्रतिवेदन तयारी गरिएको हो। लै.स.सा.स परीक्षणको समयावधिमा निम्न विधि अपनाई सुचकहरूमाथि छलफल गरि तथ्याङ्क सार्वजनिक गरिएको थियो-

नगरपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम, बजेट आदिको अध्ययन तथा विश्लेषण

- नगरपालिकाको ऐन तथा कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरूको अध्ययन,
- दिर्घकालिन तथा आवधिक विकास योजनाको अध्ययन र विश्लेषण,
- वार्षिक प्रगति समिक्षा प्रतिवेदन अध्ययन,
- मुख्य सरोकारवालाहरूसँग सूचना संकलन तथा अन्तरवार्ता (नगरपालिका प्रमुख तथा उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडाध्यक्ष, योजना तथा प्रशासन शाखा प्रमुख र विषयगत शाखाका प्रमुख),
- उपभोक्ता समिति र लक्षित वर्गसँग समूह छलफल।

८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणका सहभागीहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणमा निम्नअनुसारको सहभागिता रहेको थियो-

- नगरपालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख तथा सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू,
- नगरपालिकाका विषयगत शाखाका प्रमुख तथा कर्मचारीहरू,
- सेवाग्राहीहरू तथा सरोकारवाला व्यक्तिहरू,
- सहभागीहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची-२ मा समावेश गरिएको छ ।

तथ्याङ्क प्रस्तुतीकरण खण्ड

९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सूचक र उपसूचक अन्तर्गत प्राप्ताङ्क

क स	सूचक तथा उपसुचकहरू	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	कैफियत
१	**नीति, कानून, योजना**	२०	१५.५	
	➢ नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	४.५	
	➢ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	७.०	
	➢ बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	४.०	
२	**संस्थागत व्यवस्था**	२०	१८.०	
	➢ कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३.५	
	➢ कार्यप्रणाली समावेशि	४	३.५	
	➢ समिति उपसमिति र कार्यदलमा	४	४.०	
	➢ वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	४.०	
	➢ तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	३.०	
३	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**	२०	१७	
	➢ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	६.५	
	➢ अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कु-संस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.५	
	➢ कानूनी साक्षरता	४	३.०	
	➢ विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	४.०	
४	**सेवा प्रवाह**	२०	१६.५	
	➢ पूर्वाधार विकास	४	३.०	
	➢ प्रजनन् स्वास्थ्य	४	३.०	
	➢ शिक्षा कार्यक्रम	४	३.५	
	➢ खानेपानी तथा सरसफाई	४	३.०	
	➢ स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.०	
५	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	२०	१८.५	
	➢ सुशासन	४	४.०	
	➢ उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	४.०	
	➢ सूचना तथा सञ्चार	४	४.०	
	➢ अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२.५	
	➢ समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	४.०	
	जम्मा	१००	८५.५	

यस नगरपालिकामा लै.स.सा.स परीक्षणको अभ्यास यस अगाडी भइ सकेको भए तापनि लै.स.सा.स.

परीक्षण प्रति जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाको चासो रहेको पाइयो। यस नगरपालिकामा कतिपय व्यवस्था प्रदेशकै नीति तथा कानूनलाई आधार मानेर गर्ने गरिएको छ। यहाँ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति तय गर्नका लागि तयारी भैरहेको छ भने आर्थिक, सामाजिक र शैक्षिक रुपमा पछाडि परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाती, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायतका वर्ग तथा समुदायलाई सीपमूलक, आयमुलक र रोजगारमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा, विभेद र वहिष्करण अन्त्यका लागि लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तिकरणमा सहयोग पुग्ने कार्यक्रम तय गर्ने, अपाङ्गताको प्रकृति अनुरुप आय आर्जनको लागि तालिम तथा सुविधाजनक सामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने, सबै वडा तथा टोलहरुलाई बालमैत्री घोषणा गर्न आवश्यक कार्यहरु गर्ने, राष्ट्रिय सांस्कृतिक धरोहर लगायत विभिन्न जाती र समुदायका परम्परागत सम्पदाहरुको संरक्षण र सर्म्बद्धन गर्ने, छुवाछुतमुक्त समाज निर्माण र जातीय विभेद मुक्तिका लागि जनचेतना र पहुँच अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आत्मनिर्भर र स्वाभिमान बनाउनका लागि समान अवसर तथा सेवा सुविधामा पहुँच बढाउन उनीहरुको सहयोग पुग्ने किसिमका कार्यक्रम गर्ने, ज्येष्ठ नागरिकहरुको आधारभुत अधिकारको संरक्षण गर्दै उनीहरुको लागि सम्मानजनक तथा सन्तुष्टिपूर्वक जीवनयापनका आवश्यक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुका साथै ज्येष्ठ नागरिकलाई माया र सम्मान गर्ने नीति तय गर्ने, अतिविपन्न परिवारलाई संघीय र प्रदेश सरकारको सहयोग र समन्वयमा तथा नगरपालिकाको समेत आफ्नै लगानीमा घर निर्माण गराई नागरिकहरुको आवासको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने लगायतका नीति तथा कार्यक्रमहरु अगाडी सारेको छ।

यस नगरपालिकाले बजेट तथा कार्यक्रममा दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी, अव्यवस्थित नागरिकहरुको लगत संकलन गरी आयोगमा सिफारिस गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने, बैङ्कहरु सँगको समन्वय र सहकार्यमा सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई बैङ्क मार्फत अझ सरल र छिटो तरिकाले भुक्तानी व्यवस्था गर्ने यसका साथै सबै वर्गमा बालबालिकाहरुको विद्यालयमा पहुँच स्थापित गर्दै शैक्षिक गुणस्तरको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने, यस पालिका भित्र रहेका छात्राहरुलाई नियमित विद्यालय आउने वातावरण श्रृजना गर्नुका साथै संघीय सरकारको सहयोगमा सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत किशोरीहरुलाई गुणस्तरीय सेनिटरी प्याड निशुल्क वितरण गर्ने लगायतका नीति तथा कार्यक्रमहरु अगाडी सारेको छ।

विश्लेषण खण्ड

१०. लै.स.सा.स. परीक्षण विश्लेषणका औजारहरू

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी माकुरीजालो ग्राफ विधिबाट विश्लेषण
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी स्तम्भ चित्रबाट विश्लेषण
- पालिकाको लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा देखिएका सवल पक्ष र कमजोर पक्ष एवम् अवसर तथा चुनौतीहरूको विश्लेषण ।

११. लै.स.सा.स. परीक्षण तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण

११.१ नीति कानून र योजना

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको तालिका नं. १ मा उपलब्ध गराइएका १०० ओटा प्रश्नहरूमा सहभागितात्मक छलफल र प्रमाणीकरणका कागजातका आधारमा नगरपालिकाले कुल ८५.५ अङ्क प्राप्त गरेको छ । सूचकहरू माथि तुलनात्मक अध्ययन गर्दा नगरपालिकाले नीति कानून र योजना शिर्षक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा १५.५ अङ्क अर्थात् ७७.५ प्रतिशत ल्याई नगरपालिकाले लै.स.सा.स. सम्बन्धमा नीति, कानून र योजना निर्माणमा थप अभ्यास गर्नुपर्नेछ। यस सूचक अन्तर्गतका उपसूचकमाथि भएको अभ्यासलाई अध्ययन गर्दा लै.स.सा.स.सँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कार्यक्रमहरूमा नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता उप शीर्षकमा ८ मध्ये ४.५ अंक मात्र प्राप्त गरी थप कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ। योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन उपसूचक मा ७.० अङ्क ल्याई लक्ष्य नजिक भएको पाइयो । यसैगरी, बजेट तर्जुमा गर्ने र सञ्चालन गर्ने कार्यमा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सतप्रतिशत अंक प्राप्त गरी उत्कृष्ट अभ्यास भएको पाइयो ।

११.२ संस्थागत व्यवस्था

सूचक नं. २ अन्तर्गत संस्थागत व्यवस्थामा १८ अर्थात ९० प्रतिशत अङ्क प्राप्त भएको छ । यस अर्न्तगतका उपसूचक मध्ये कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्वका कार्यक्रमहरु लै.स.सा.स. मैत्री रहेको पाइयो जसमा ४ पूर्णाङ्कमा ३.५ अंक प्राप्त गरेको पाइयो भने समावेशी कार्यप्रणालीमा ३.५ अर्थात ८० प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरी लै.स.सा.स.को सवालमा अब्बल रहेको पाउन सकिन्छ। यसैगरी समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व र वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशितामा ४/४ अङ्क प्राप्त गरी उत्कृष्ट कार्य गरेको पाइयो भने तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन अर्न्तगतका कार्यक्रमहरुमा ३ अङ्क प्राप्त गरी लै.स.सा.स.का सवालमा कार्यहरु मध्यम चरणमा रहेको पाइयो । तथापि लै.स.सा.स. मैत्री बनी शतप्रतिशत लै.स.सा.स. मैत्री कार्यसम्पन्न गर्नका लागि भने थप केही कार्ययोजना बनाएर अगाडी बढ्नुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

११.३ मानव संसाधन तथा क्षमता विकास

मानव संशाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा नगरपालिकाले १७ अङ्क अर्थात् ८५ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरेको अवस्था छ। यस अन्तर्गतका उपसूचक मध्ये मानव संसाधन तथा क्षमता विकासले ६.५ अङ्क प्राप्त गरेको छ भने अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना र कानूनी साक्षरताले क्रमश: अंक ३.५ र ३ अर्थात ८५/७५.५ प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरी लक्ष्य नजिक रहेको, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशितामा नगरपालिकाले ४ अर्थात १०० प्रतिशत अङ्क प्राप्त गरी उत्कृष्ट कार्य

गरेको । तथापी मानव संसाधन तथा क्षमता विकासको सवालमा जम्मा ८१.२५ प्रतिशत मात्र अङ्क प्राप्त गर्नुले कार्ययोजना तयार गरी अगाडी बढ्नु जरुरी रहेको छ । अनौपचारिक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना र कानूनी साक्षरता लगायत कम अङ्क प्राप्त गरेका कार्यसूचकहरूमा कार्ययोजना अनुरुप कार्य अगाडी बढाउन सके शिघ्र लक्ष्य हासिल गर्न सकिने सुनिश्चित छ ।

११.४ सेवा प्रवाह

सेवा प्रवाह शिर्षक अन्तर्गत नगरपालिकाले १६.५ अङ्क अर्थात ८२.५ प्रतिशत कार्य गरेको छ भने यस अन्तर्गतका उपसूचकमा भने शिक्षा कार्यक्रमले लक्ष्य नजिक रही लै.स.सा.स.मैत्री भइ सम्पन गरेको अवस्था छ । त्यसै गरी खानेपानी तथा सरसफाई, प्रजनन स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकास उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रम सञ्चालनमा थप लै.स.सा.स. मैत्री बन्नका लागि योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके नजिता हासिल गर्न सकिनेछ । नगरपालिकाले स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापनका उपसूचक कार्यक्रममा योजना अनुरुप कार्य अगाडी बढाई उत्कृष्ट लक्ष्य हासिल गरेको देखिन्छ ।

११.५ सुशासन तथा उत्तरदायित्व

नगरपालिकामा सुशासन तथा उत्तरदायित्व शिर्षक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरुमा जम्मा १८.५ अङ्क अर्थात् ९२.५ प्रतिशत प्राप्त भएको छ । उपसूचकमाथि तुलनात्मक अध्ययन गर्दा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन उपसूचकको ४ पूर्णाङ्क मध्ये अत्यन्तै न्यून अङ्क अर्थात २.५ अङ्क प्राप्त भएको छ । भने उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, सुशासन, समन्वय र सम्वन्ध विस्तारमा नगरपालिकाले समान ४ अर्थात सतप्रतिशत अङ्क प्राप्त गरी लक्ष्य हासिल गरी उत्कृष्ट कार्य गरेको देखिन्छ । अनुगमन तथा मूल्याङ्कन उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा नगरपालिकाले राखेको उद्देश्यहरू पूरा गर्न सफल हुने सुनिश्चित छ । बाँकी विस्तृत विवरण फारम अनुसूची १ मा उल्लेख गरिएको छ ।

मुख्य उपलब्धिहरू

१२. लै.स.सा.स. परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

- लै.स.सा.स को विकासका लागि मार्ग प्रशस्त भएको ।
- दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि ध्यानाकर्षण भएको ।
- लै.स.सा.स.मैत्री पूर्वाधार विकासमा ध्यानाकर्षण बढेको ।
- नगरपालिकाले सामाजिक विकासका क्षेत्रको कार्यविस्तार गर्ने सोच बनाएको ।
- नगरपालिकाले तयार गरेको लै.स.सा.स नीतिलाई कार्यक्रम तय गरि अगाडी बढाउन मद्दत पुगेको ।
- नगरपालिकामा लै.स.सा.स.को विषय प्रति चासो बढेको ।
- लै.स.सा.स.का ५ वटा शिर्षक २२ वटा उपशिर्षक तथा १०० वटा कार्यसूचक माथिको स्वमूल्याङ्कन र छलफल पश्चात नगरपालिकाले नीतिगत रुपमा प्राथमिकताका आधारमा योजना बनाइ कार्यविस्तार गर्ने प्रतिबद्धता गरेको ।
- सम्पन्न गरिएका कार्यहरूको विवरण (खण्डिकृत तथ्याङ्क) अद्यावधिक गर्न विशेष जोड दिने विषयमा समूह छलफल भएको ।

१२.१ लै.स.सा.स. परीक्षण सूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

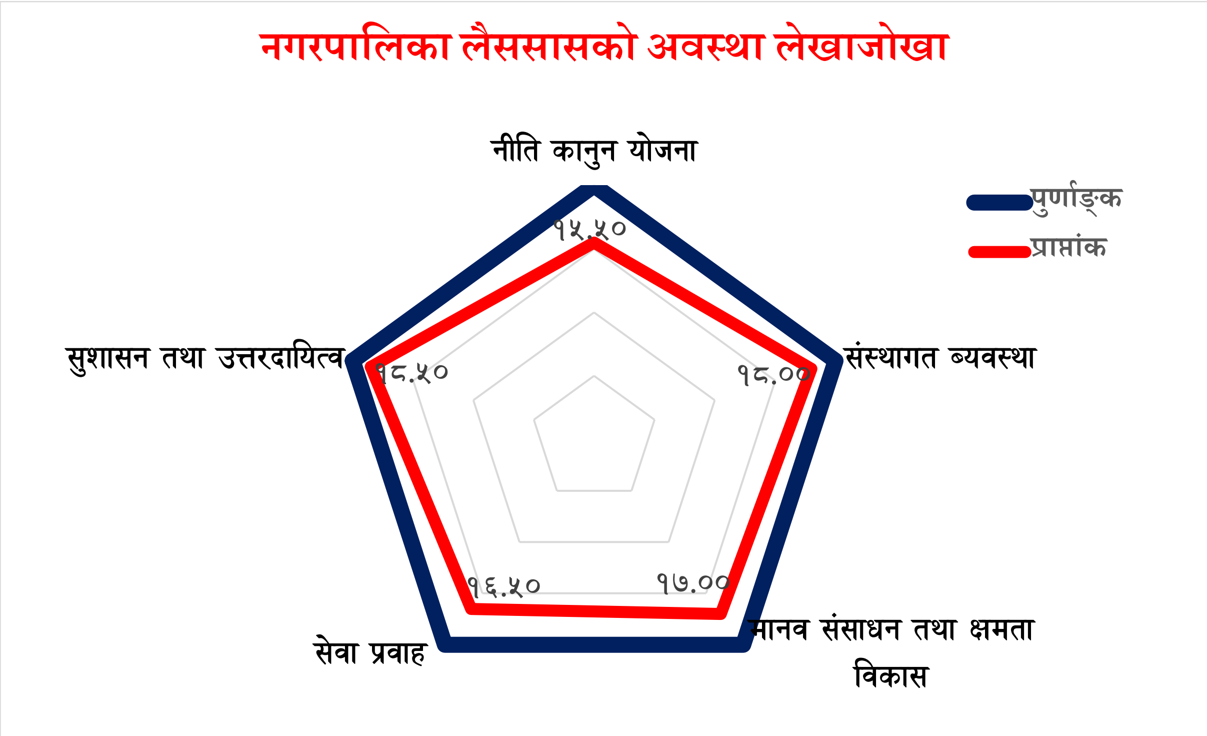

१२.२ लै.स.सा.स परीक्षण सूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा

प्रस्तुत ५ वटा शिर्षक अर्न्तगतको माकुरी जालो माथि लै.स.सा.स. दृष्टिले अध्ययन गर्दा नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा सूचक न. १ र २ अर्न्तगतका कार्यक्रमहरूमा राम्रो अभ्यास गरेको पाइयो भने सूचक छ अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा केही सुधार गर्नुपर्ने पाइयो । बाँकी सूचकहरु अर्न्तगतका सञ्चालित वा

योजनामा रहेका कार्यक्रमहरूमा लै.स.सा.स.का सवालमा थप केही सुधार गर्नुपर्ने अवस्था रहेको पाइयो। माकुरी जालोको रातो घेरामा प्रस्तुत प्राप्ताङ्कलाई निलो घेरामा प्रस्तुत पूर्णाङ्क सम्म पुऱ्याउनका लागि नगरपालिकाले आफ्नो कार्यसम्पादनमा राम्रो अर्थात पूर्ण अङ्क प्राप्त सूचकहरू माथिका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिदै कम अङ्क प्राप्त सूचकमाथि कार्ययोजना बनाई अगाडी बढ्नलाई माकुरी जालोमा प्रस्तुत तथ्याङ्कले आधार प्रदान गर्दछ ।

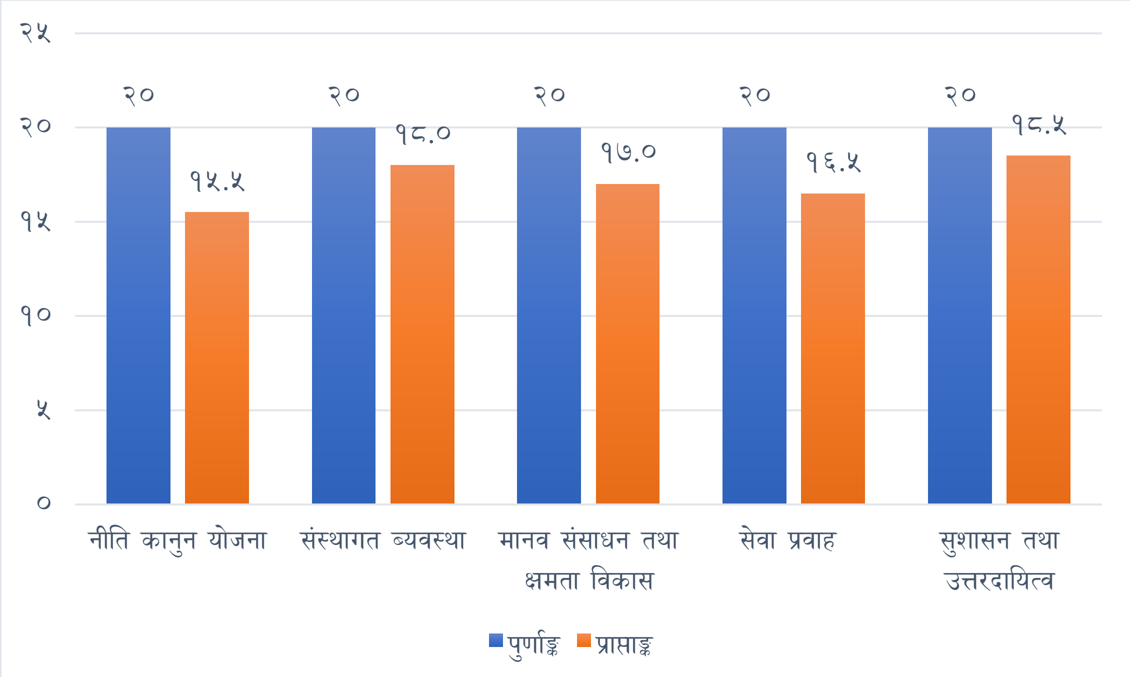

११.३ लै.स.सा.स परीक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

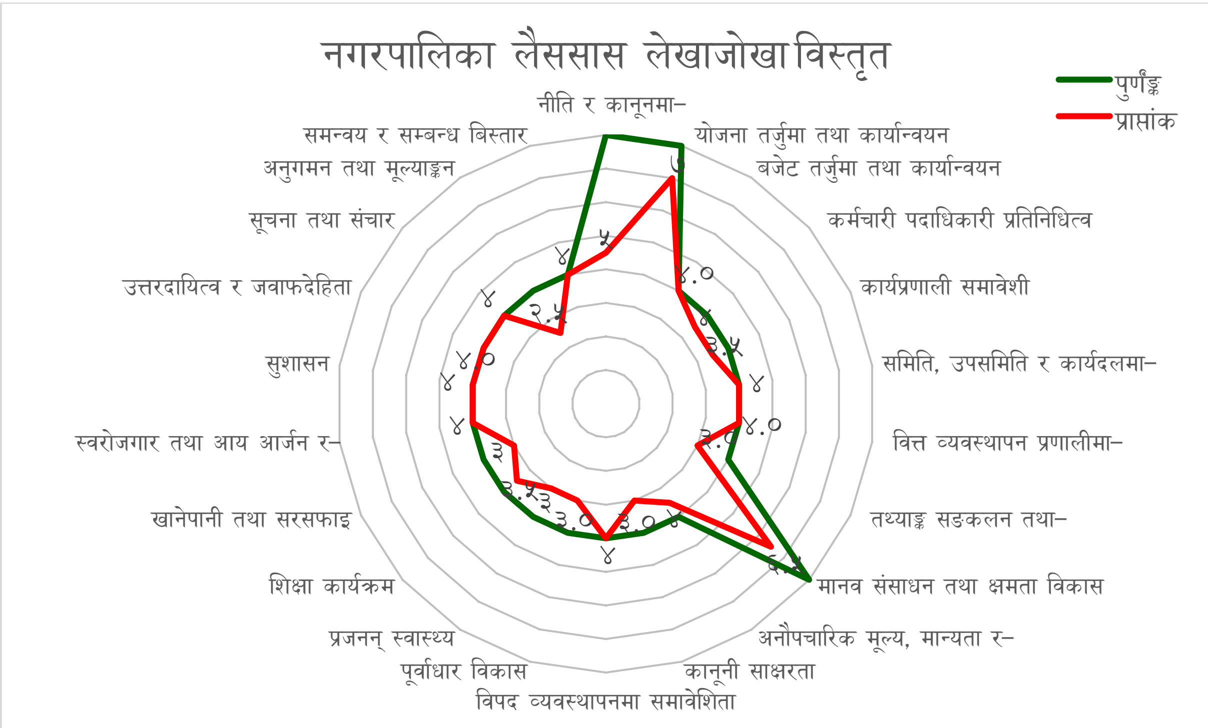

११.४ लै.स.सा.स परीक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा

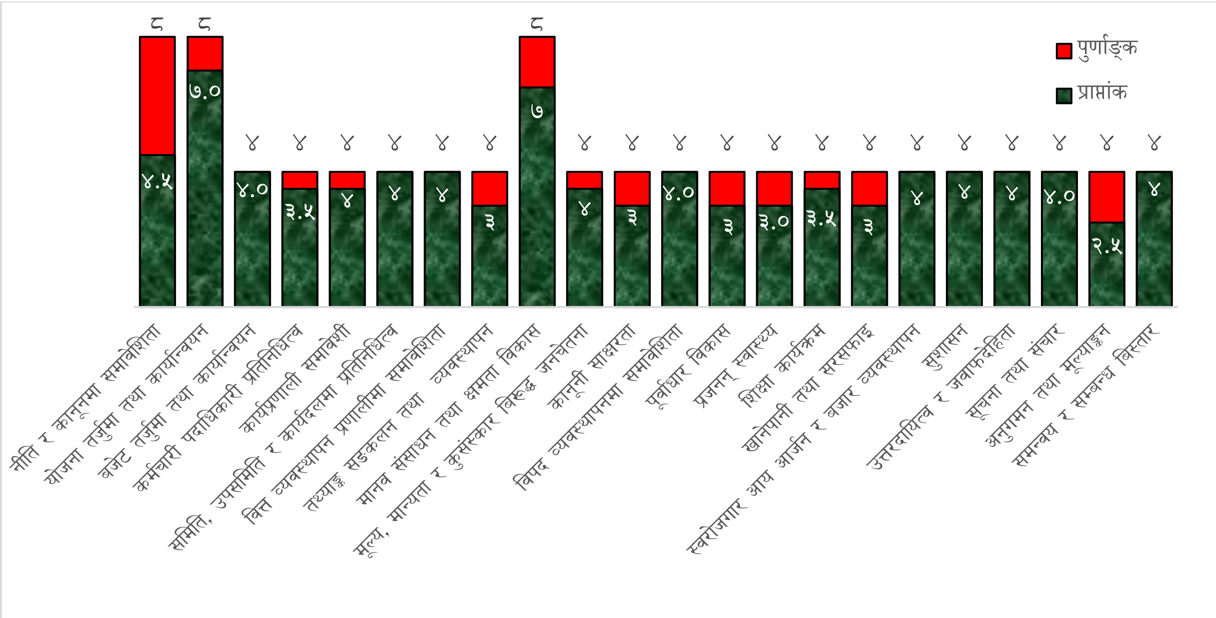

लै.स.सा.स. परीक्षणका ५ वटा सूचक अन्तर्गतका २२ ओटा उपसूचकहरूलाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रमा प्रस्तुत गरी अध्ययन गर्दा कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता र स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन लगायतका उपसूचकहरूमा पूर्ण अङ्क नजिक नतिजा प्राप्त भएको छ भने योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना, कानूनी साक्षरता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन् स्वास्थ्य, सुशासन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन जस्ता उपसूचकहरूमा कम अङ्क प्राप्त भएको अवस्था छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसुची १ मा संलग्न गरिएको छ।

१३. सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर तथा चुनौतीहरू (SWOT Analysis)

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
नीति, कानून, योजना			
नगरपालिकाले अत्यावश्यक मानेका नीति, कानुन कार्यविधि तथा रणनीतिहरुको निर्माण गरेको लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालन भएको नगरपालिकाको नीति र योजनामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकासका पक्षहरु समावेश गरिएको बजेट तर्जुमा गर्दा टोल बस्ति लक्षित समूदायसम्म गएर छलफल गरी योजना तर्जुमा गर्ने गरेको	आगामी दिनमा बनाउने नीति, कानुन तथा योजनाहरुको मस्यौदा तयार गर्दा लैंससास दृष्टिकोणबाट विश्लेषण गरिनु पर्ने महिला र पुरुषमा श्रमको ज्यालमा विभेद रोक्ने प्रावधान भएको भएता पनि श्रम नीति तयार गर्नु पर्ने नगरपालिकाले लै.स.सा.स. नीति कार्यान्वयनमा ल्याइ कार्यक्रमहरु तय गरिनु पर्ने	नगरपालिकाकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन नियम तथा कार्याविधिमा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूदाय तथा लक्षित वर्गको समविकासको कुरामा जोड दिने नीति पारित भइसकेको नगरपालिकाको बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेटसीमा निर्धारण गर्दा महिला बालबालिका तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूदायलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी केही प्रतिशत बजेट छुट्याउने गरेको आवश्यकता पहिचान गर्ने गरेको तथा बस्तुस्तरको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सबै समूदायहरुसँग छुट्टाछुट्टै छलफल गर्ने गरेको	बनेका नीतिहरुलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वय गर्न क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन पछि व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयमा ल्याउन नीति निर्माण र बजेट निर्माणमा पूर्ण तादम्यता कायम नहुने परिपाटी समाजिक विकासको क्षेत्रमा भन्दा पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा बजेट बिनियोजन गर्दा बढी प्रभावकारी हुने भन्ने सोचलाई बदल्नु

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
संस्थागत व्यवस्था			
नगरपालिकाले गठन गर्ने समीति, उपसमिति र कार्यदलहरुमा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको आदिवासी जनजाति दलित तथा अन्य लक्षित समुहका महिलाहरुको विकास र सशक्तीकरणको लागि केही प्रतिसत बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पत्ता पाउनेहरुको र पञ्चीकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्याबधिक गर्ने गरेको नगरपालिकामा कर्मचारी पदपूर्ती गर्दा सबै जातजाति वर्ग लिङ्ग सबै समूदायको प्रतिनिधित्व हुने गरी समावेशी अवधारणा लागू गर्ने गरिएको लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी गुनासो सुनुवाइको लागि छुट्टै कार्यकक्षको व्यवस्था भएको	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समूदाय स्तरका लिङ्ग, उमेर, जात र आर्थिक स्थिति आदि समावेश भएको आधारभूत खण्डीकृत सूचना, तथ्याङ्कको संकलन तथा अध्यावधिक गर्नु पर्ने	स्थानीय सरकारले कर्मचारी र पदाधिकारीको कार्य सञ्चालनका लागि नीति कानुन र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज भएको हुँदा कार्यसञ्चालन गर्न सजिलो हुने नगरपालिकामा स्थानीय कर्मचारीको बाहुल्यता रहेको हुँदा स्थानीय समूहायको भाषा चालचलन संस्कृति बुझाइमा सहज हुनुको साथै सेवाग्राहीलाई सेवा लिन सहज भएको महिला तथा लक्षित समुदायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृधिको लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरुको लागि बजेट बिनियोजन तथा समान सहभागिताको सुनिश्चित गरिएको	

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास			
पदाधिकारी तथा कर्मचारी लै.स.सा.स. सम्वन्धी सचेत रहेको लक्षित वर्गको क्षमता विकासका लागि बजेट विनियोजन गरेको लक्षित वर्गको सरकारी जागीर प्रवेशका लागि लोकसेवा पुर्व तयारी कक्षा संचालन गरेको महिला हिंसा विरुद्ध बजेट व्यावस्था तथा कार्यान्वयन भएको वाल तथा अपाङ्गता एवम महिला डेक्सको व्यवस्था क्षमता विकास योजना तयार भएर कार्यान्वयको चरणमा रहेको	लै.स.सा.स. सम्वन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता, अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासका सवालमा कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई तालिम तथा अभिमुखीकरण गरिनु पर्ने	लै.स.सा.स. सम्वन्धी अभिमुखीकरण गरी कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु लैंससासको सवालमा सचेत रहेको नगरपालिकाले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा न्यूनीकरण गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु र त्यसको लागि उचित बजेटको बिनियोजन गर्ने अभ्यास हुनु	नगरपालिकामा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धी तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यन्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय स्रोतको कमी लैंससास तथा विभेद अन्त्यका लागि भएका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता प्रति पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु न्यून जानकार हुनु
सेवा प्रवाह			
नगरपालिकाभित्र निर्मित भौतिक संरचनाहरु ड्रोइङ डिजाइन गर्दा अपाङ्गता, बालमैत्री, महिलामैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा संरचना निर्माण	लै.स.सा.स. मैत्री पूर्भाधार निर्माण गर्ने नीतिलाई पूर्ण पालनामा जोड दिनुपर्ने	नगरपालिका भित्र निर्मित भौतिक संरचनाहरु ड्रोइङ डिजाइन गर्दा अपाङ्गता, बालमैत्री, महिलामैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा	विशेष कक्षा सञ्चालनका लागि उचित भौतिक पूर्वाधार र पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गर्नु

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
निर्देशिका, मापदण्ड कार्यान्वयनमा रहेको उमेर पुगेका सबै वालवालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका सबै विद्यालयमा महिला पुरुष शौचालय भएको निशुल्क प्रसुती सेवा, नवजात शिशुका लागि न्यानो झोला, कार्यालयमा स्तनपान कक्ष सुफथ मूल्यका सहकारी पसलहरु प्रशस्त संचालन भएको	महिला, गरिव र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था गर्नु पर्ने	संरचना निर्माण निर्देशिका, मापदण्ड कार्यान्वयनमा रहेको महिला स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा आएको गुणस्तरीय शिक्षाको शुनिश्चितताको लागि प्रशष्त कार्यक्रमहरु भएको अपांगता भएका व्यक्तिहरुका लागि विशेष कक्षा सञ्चालनमा रहेको	
सुशासन तथा उत्तरदायित्व			
नगरपालिकाले सुशासन तथा जवाफदेहीताको लागि नियमिति रुपमा कार्यक्रमहरुको सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ, पत्रकार भेटघाट र स्थानीय सञ्चार माध्यमद्वारा सूचना प्रधान गर्ने गरेको महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्ग दलित अपांगता भएका व्यक्तिहरु तथा ज्येष्ठ नागरिकहरलाई लक्षित गरेर	नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा लैससास दृष्टिकोणबाट विश्लेषण गर्नु पर्ने तथा मूल्याङ्कन मापदण्ड तयार गर्नुपर्ने लैंससासको सवालमा सञ्चालन गर्ने	संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वयमा आर्थिक सामाजिक मानवीय तथा भौतिक विकासका कामहरु गर्न सकिने ।	महिला तथा पिछडिएको वर्गका लागि वभिन्न कार्यक्रमहरु लागू गरिएको तथा उक्त कार्यक्रमबाट सरोकारवालामा पुगेको लाभ असर र प्रभावको उचित विश्लेषण नहुने

सबल पक्षहरू	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गर्ने गरेको नगरपालिकाले संघ र प्रदेशसरकारले तय गरेका नीति, कानुन तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन, सहकार्य र समन्वय गर्ने गरेको	कार्यक्रमहरुको प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने कार्यको थालनी गर्नु पर्ने		

१४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	अवस्थामा सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी			समयावधि	थप आर्थिक दायित्व व्यहोर्ने	
			पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१. नीति, कानून, योजना								
२०	१४.५	१.१ महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकासका लागि लै.स.सा.स नीति तय गरि सोही नीतिका आधारमा वार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ आ.व.	पर्ने	
		१.२ नगरपालिकामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने	महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा प्रमुख	१ बर्ष	पर्ने	
		१.३ हाल सम्म स्वीकृत भएका कानून तथा नीतिहरूको बारेमा जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूलाई अभिमूखीकरण गर्ने ।	प्रशासन शाखा प्रमुख	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा प्रमुख	१ बर्ष		नपर्ने
		१.४ बार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्दा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रकिया GRB अबलम्बन गर्ने ।	महिला तथा बालबालिका शाखा र योजना शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा प्रमुख	१ बर्ष		नपर्ने
२. संस्थागत व्यवस्था								
२०	११.५	२.१. नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरूको समान रुपमा ५० प्रतिशत प्रतिनिधित्वको लागि पहल गर्ने ।	सम्बन्धित शाखा तथा कार्यपालिका	कार्यपालिका	सबै शाखाहरू	१ बर्ष		नपर्ने
		२.२ कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागि लै.स.सा.स आचारसंहिता बनाएर लागू गर्ने ।	प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	१ बर्ष		नपर्ने
		२.३ नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यका लागि गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने सवालमा सुझाव दिने परिपाटीको थालनी गर्ने ।	पालिका उपप्रमुख तथा प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा र कार्यपालिका	१ बर्ष		नपर्ने

पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	अवस्थामा सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी			समयावधि	थप आर्थिक दायित्व व्यहोर्न	
			पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		२.४ नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्शाङ्कन गर्ने	रोजगार शाखा	कार्यपालिका	रोजगार शाखा	१ वर्ष		नपर्ने
		२.५ कार्यक्रम अनुगमनका सूचकहरूमा लै.स.सा.स.सँग सम्बन्धित सूचकहरू समेत समावेश गराउने ।	प्रप्रअ, प्रशासन शाखा प्रमुख	प्र.प्र.अ., प्रशासन शाखा प्रमुख	प्र.प्र.अ., प्रशासन शाखा प्रमुख	१ आ ब		नपर्ने
३. मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास								
२०	११	३.१ लै.स.सा.स.का सवालसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय प्रावधानहरू, अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरू, सन्धि सम्झौताहरूका बारेमा जानकारी हुने गरी नगरपालिकास्तरीय तालिम सञ्चालन गर्ने ।	महिला तथा बालवालिका समिति	कार्यपालिका तथा सभा	महिला तथा बालवालिका शाखा	१ बर्ष	दक्ष जन शक्ति	
		३.२ लैङ्गिक हिंसा रहित नगरपालिका घोषणा गर्नका लागि महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहिष्णुता अपनाएको लगायतका तथ्याङ्कहरू अद्यावधिक गर्दै लैजाने ।	महिला तथा बालबालिका समिति	कार्यपालिका	सबै वडा कार्यालयहरू	२ बर्ष		नपर्ने
४. सेवा प्रवाह								
२०	१०.५	४.१ नगरपालिका लगायत नगरपालिका अन्तर्गतका सरकारी संरचनाहरू निर्माण गर्दा लै.स.सा.स मैत्री हुने गरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	भवन तथा शहरी विकास शाखा तथा महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	भवन तथा शहरी विकास शाखा	१ आ.व.		नपर्ने
		४.२ नगरपालिकाले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन गर्ने ।	योजना शाखा प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा	१ आ. ब	पर्ने	
		४.३ महिला, गरीब र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहयोग गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन दिने र पालिकाबाट थप दायित्व आवश्यक परेमा सहयोग गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा तथा महिला बालवालिका शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	आगामी आ ब	पर्ने	
		४.४ लै.स.सा.स. आचारसंहिता तयार गरी कार्यालय परिसरमा टाँस गर्ने ।	प्रशासन शाखा	प्र.प्र.अ., प्रशासन शाखा प्रमुख	महिला तथा बालवालिका शाखा	आगामी आ ब		नपर्ने

पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	अवस्थामा सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप		मुख्य जिम्मेवारी			समयावधि	थप आर्थिक दायित्व व्यहोर्न	
				पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व									
२०	१२.५	५.१	नगरपालिकाले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुहदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	प्रशासन विद्येयक समिति	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	२ आ.व.	पर्ने	
		५.२	नगरपालिकामा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जयेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित गरी जनचेतना अभिबृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रमहरू गर्ने	महिला विकास शाखा तथा योजना शाखा	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	तेश्रो चौमासिक	पर्ने	
		५.३	कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको नसकेको यकिन गर्ने ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला विकास शाखा तथा योजना शाखा	आ ब ८१/८२ भित्र		नपर्ने
		५.४	लै.स.सा.स. विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच सञ्जालिकरण गरी कार्ययोजना बनाई कार्य सुरुवात गर्ने ।	महिला विकास शाखा तथा प्रशासन शाखा	कार्यपालिका	महिला विकास शाखा तथा सामाजिक विकास शाखा	अर्को आ.व. भित्र		नपर्ने
		५.५	नगरपालिकाले आगामी आ.व.बाट निरन्तर लै.स.सा.स. परीक्षण गर्ने पहल गर्ने ।	महिला तथा बालबालिका शाखा	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	१ आ. व.		नपर्ने
		५.६	नियमित रुपमा नगरपालिकाले गर्ने गरेको सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परीक्षण जस्ता सामाजिक जवाफदेहिताको औजारको प्रयोग गर्दा लै.स.सा.स. सँग सम्बन्धित सवाल तथा समग्र तथ्याङ्कहरू लाई खण्डिकृत गरि अद्यावधिक गर्दै लैजाने कार्यको थालनी गर्ने ।	प्रशासन शाखा	प्र.प्र.अ.	प्रशासन शाखा	१ आ. व.		नपर्ने

निश्कर्ष र सुझावहरू

- नगरपालिकाको दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य, परिकल्पना, नीति, कार्यनीति तथा रणनीति रहेको छ र त्यही अनुरुपले वार्षिक योजनामा जिल्लाको कार्यक्रम तथा बजेट विकासको सुरुवात भएको छ ।
- पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूलाई लै.स.सा.स. अवधारणा सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम गर्ने ।
- लै.स.सा.स. सम्बन्धी तालिमका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिनुपर्ने ।
- अनुगमन समितिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित भए तापनि कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गले प्राप्त गरेको लाभ र ती वर्गहरूमा कार्यक्रमले पारेको असर र प्रभावको लेखाजोखा तथा विश्लेषण हुनुपर्ने ।
- सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्दा खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी योजना तर्जुमा गरिनुपर्ने ।
- संघीय सरकारका लैङ्गिक तथा सामाजिक विकासका नीति र प्रतिबद्धताहरूको अझ कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण बजेट विनियोजन गरि कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- लै.स.सा.स.सँग सम्बन्धित भएर गरिएका कार्यहरूको तथ्याङ्क राख्ने ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: लै.स.सा.स. परीक्षणको लेखाजोखा फारम

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक प्रदान गरिएको थियो । विद्यमान स्थिति तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सूचकमा गरिएको मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गरिएको थियो ।

सि.नं	मूल विषय	सहायक विषय	अङ्क	सूचक नं	सूचक	सूचकको अङ्क	प्राप्ताङ्क	१ अंक प्राप्त हुने अवस्था	०.५ अंक प्राप्त हुने अवस्था	० अंक प्राप्त हुने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता सहभागिता	८	१.१.१	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लै.स.सा.स. दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषय वस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लै.स.सा.स. दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषय वस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लै.स.सा.सको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषय वस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लै.स.सा.स. दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषय वस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	नगरपालिकाले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
२				१.१.२	नगरपालिकाले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु	०-१	०.५	नगरपालिकाले आफ्ना नीति, कानून, योजना	नगरपालिकाले आफ्ना नीति, कानून, योजना	नगरपालिकाले आफ्ना नीति, कानून, योजना	नगरपालिकाले आफ्ना नीति,

					भन्दा अगाडि लै.स.सा.स.को दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे/नगरेको ।			जारी गर्नु भन्दा अगाडि लै.स.सा.सको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	जारी गर्नु भन्दा अगाडि लै.स.सा.सको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरुपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	जारी गर्नु भन्दा अगाडि लै.स.सा.सको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्बन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	कानून, योजनाका दस्ताबेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरू र समिति, शाखा, महाशाखा, कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरू
३				१.१.३	नगरपालिकाको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	नगरपालिकाको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको ।	नगरपालिकाको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	नगरपालिकाका स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू
४				१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लै.स.सा.स. परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरू छन् । छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि,	०-१	०.०	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लै.स.सा.स. परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लै.स.सा.स. परीक्षण गर्ने अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानून,	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लै.स.सा.स. परीक्षण	लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि, स्थानीय ऐन, कानून, निर्देशिकाहरू,

					निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।			ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	गर्ने अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	
५				१.१.५	नगरपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको/नराखिएको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	नगरपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	नगरपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	नगरपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र तिनको लै.स.सा.स दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेजहरू
६				१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	०-१	१.०	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदायमाथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा बञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू

७				१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे/नरहेको ।	०-१	०.५	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान मात्र रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरूष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय नीति तथा कानून, श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज तथा विवरण
८				१.१.८	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे/नरहेको	०-१	०.५	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	नगरपालिकाको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	नगरपालिकाको श्रमसँग सम्बन्धित दस्तावेज र समीक्षा प्रतिवेदन ।
९		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको	०-१	१.०	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम, रणनीति, लक्ष्य तथा उपलब्धि सम्बन्धी आवधिक प्रतिवेदन
१०				१.२.२	नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै	०-१	०.५	नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला,	नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला,	नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला,	नगरपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण

					लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे/नगरेको ।			बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको	बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण गरि कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषण नगरेको तथा कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	प्रतिवेदन /पार्श्वचित्र /प्रोफाईल, बजेट सीमा, वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम
११				१.२.३	नगरपालिकाको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले गाउँ, बस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा सबै लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले गाउँ, बस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका केही योजना मात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले गाउँ, बस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा कुनैपनि लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र वडास्तरबाट छनौट योजना तथा कार्यक्रमको सूची निर्णय पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१२				१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधैं) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा कहिले काही मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिले काही) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यवहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको ।	बैठक निर्णय पुस्तिका, बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन बैठक पुस्तिका, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम
१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको	०-१	१.०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं	महिला र पुरुष एवं लक्षित

					छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए/नगरिएको ।			लक्षित समुहको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	लक्षित समुहको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	लक्षित समुहको छुट्टाछुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	समुहको छुट्टाछुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन,आवश्य कता पहिचान प्रतिवेदन, वार्षिक विकास कार्यक्रम
१४				१.२.६	नगरपालिकाले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	नगरपालिकाले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१५				१.२.७	नगरपालिकाका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने/नबनेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष/निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	नगरपालिकाका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष/सहयोगी हुने गरी बनेको ।	नगरपालिकाका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्ने गरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम
१६				१.२.८	नगरपालिकाका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए/नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए/नदिएको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	नगरपालिकाका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको तर मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिइएको	नगरपालिकाका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको र मुख्य कार्यकारी	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून उपभोक्ता समितिको संरचना

										पदको जिम्मेवारी पनि नदिइएको	
१७		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए/ नगरिएको ।	०-१	१.०	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केही कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण)गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडा वर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज
१८				१.३.२	नगरपालिकामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए/नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम
१९				१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिए/नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१.०	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम

								पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भएको ।	को आंशिक रुपमा कार्यान्वयन भएको ।		
२०				१.३.४	नगरपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिए/नगरिएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	नगरपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिक रुपमा सञ्चालन गर्न गरिएको ।	नगरपालिकाको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समान रुपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/ कर्मचारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	नगरपालिकाको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/ कर्मचारी) को नामावली
२२				२.१.२	नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	नगरपालिकाका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय दस्तावेज
२३				२.१.३	नगरपालिकाले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान	०-१	१.०	नगरपालिकाले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा	नगरपालिकाले महिला लगातय विशेष जातजाति तथा	नगरपालिकाले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा	संगठन संरचना, सार्वजनिक सुनुवाई,

					गर्दा सम्बन्धित लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।			समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशिक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरि भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	सार्वजनिक परीक्षण, आदि ।
२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिए/नगरिएको ।	०-१	१.०	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यान्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यान्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरू
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि	०-१	१.०	महिला र पुरुषबिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि	महिला र पुरुषबिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि नगरपालिकाको निश्चित	महिला र पुरुषबिचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि	लैङ्गिग हिंसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि

					नगरपालिकाको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।			नगरपालिकाको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	नगरपालिकाको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	
२६				२.२.२	नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ/छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णयहरू
२७				२.२.३	नगरपालिकाबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको ।	नगरपालिकाबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको ।	नगरपालिकाबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिता दस्तावेज निर्णय पुस्तिका
२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/	०-१	०.५	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज बैठकको उपस्थिति

					नभएको र यस समितिले वडा तथा बस्तीस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरोनगरेको ।			समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तथा बस्तीस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तथा बस्तीस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	निर्णय पुस्तिका अनुगमन प्रतिवेदन
२९		समिति, उपसमिति र कार्यदल प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/नरहेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
३०				२.३.२	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रिय रुपमा भागलिन पाए/नपाएको	०-१	१.०	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरुपमा भागलिन पाएको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ	नगरपालिकाले गठन गरेको समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल, सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका

										ढंगले भागलिन नपाएको ।	
३१				२.३.३	नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी विश्लेषण र सुझाव केही पनि दिने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू प्रतिवेदन
३२				२.३.४	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	नगरपालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू कार्यान्वयन समीक्षा बैठकको प्रतिवेदन

३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४	२.४.१	नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण,महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	नगरपालिकामा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	कोष सञ्चालन कार्यविधी कोष सम्बन्धी वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम र प्रगति विवरण
३४				२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन
३५				२.४.३	नगरपालिकामा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनको लागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकामा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनको लागि बजेटको	नगरपालिकामा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनको लागि बजेटको	नगरपालिकामा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनको लागि बजेट	वार्षिक विकास कार्यक्रम संगठन संरचना कर्मचारीको कार्यविवरण

								व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	
३६				२.४.४	नगरपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	नगरपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	नगरपालिकाले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
३७		तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण (नगरपालिका प्रोफाईल) ।
३८				२.५.२	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	नगरपालिकाले वडा तथा बस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण र नक्शाङ्कन (नगरपालिका प्रोफाईल) ।
३९				२.५.३	नगरपालिकाले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित	०-१	१.०	नगरपालिकाले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित	नगरपालिकाले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित	नगरपालिकाले आफ्नो पार्श्वचित्रमा	नगरपालिका पार्श्वचित्र र

					खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।			खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आंशिक रूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	खण्डीकृत तथ्याङ्क तथा सूचनाको विवरण
४०				२.५.४	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक गरेको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याङ्क अध्यावधिक नगरेको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख व्यक्तिगत घटना दर्ता पुस्तिका
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०-१	१.०	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम,
४२				३.१.२	नगरपालिकाका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैङ्गिक	०-१	०.५	नगरपालिकाका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास,	नगरपालिकाका पदाधिकारी/कमर्चारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास,	नगरपालिकाका पदाधिकारी/कमर्चारी /लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन

					हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।			लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	विकास, लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	सहभागीहरूको विवरण सहभागीको छनौट आधार वार्षिक विकास कार्यक्रम
४३				३.१.३	तालिमका विषय वस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०-१	१.०	तालिमका विषय वस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषय वस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषय वस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुल तालिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तालिम आवश्यकता पहिचान प्रदिवेदन
४४				३.१.४	नगरपालिकामा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा बजेट	०-१	१.०	नगरपालिकामा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट	नगरपालिकामा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट	नगरपालिकामा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास,	वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रदिवेदन

					विनियोजन भई कार्यक्रम सञ्चालन भए/नभएको			विनियोजन भई कार्यक्रम सञ्चालन भएको	विनियोजन भएपनि कार्यक्रम सञ्चालन नभएको	नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा बजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको	
४५				३.१.५	नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०-१	१.०	नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम सञ्चालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषय वस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/ पदाधिकारीको विवरण
४६				३.१.६	नगरपालिकामा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०-१	१.०	नगरपालिकामा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	नगरपालिकामा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	नगरपालिकामा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण
४७				३.१.७	नगरपालिकामा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०-१	०.०	नगरपालिकामा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	नगरपालिकामा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	नगरपालिकामा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

४८				३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका सम्बन्धमा नगरपालिकाका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमूखीकरण गरे/नगरेको	०-१	१.०	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका सम्बन्धमा नगरपालिकाका सबै पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमूखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका सम्बन्धमा नगरपालिकाका केहि पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमूखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणा पत्रले समेटेका बाह्रवटा प्रतिबद्धताका सम्बन्धमा नगरपालिकाका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमूखीकरण पनि नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमूखीकरण कार्यकमको संख्या र उपस्थिति विवरण
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०-१	१.०	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केही कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५०				३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०-१	०.५	लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता संख्या तथा सो सम्बन्धी वार्षिक प्रगति विवरण

५१				३.२.३	नगरपालिकाले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरे/नगरेको	०-१	१.०	नगरपालिकाले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको	नगरपालिकाले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको	नगरपालिकाले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू सञ्चालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५२				३.२.४	नगरपालिकाले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको ।	नगरपालिकाले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको ।	नगरपालिकाले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन नगरेको ।	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
५३		**कानूनी साक्षरता**	४	३.३.१	नगरपालिकाका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, नगरपालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमूखीकरण गरे/ नगरेको	०-१	०.५	नगरपालिकाका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, नगरपालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण	नगरपालिकाका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, नगरपालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिक	नगरपालिकाका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, नगरपालिकाले जारी	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषय वस्तु

								कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमूखीकरण गरेको	रुपमा मात्र अभिमूखीकरण गरेको ।	गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि अभिमूखीकरण नगरेको	
५४				३.३.२	नगरपालिकाका कार्यपालिका सदस्य, सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषय वस्तु उपर अभिमूखीकरण गरे/नगरेको	०-१	१.०	नगरपालिकाका कार्यपालिका सदस्य, सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषय वस्तु उपर अभिमूखीकरण गरेको	नगरपालिकाका कार्यपालिका सदस्य, सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुख मध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषय वस्तु उपर अभिमूखीकरण गरेको	नगरपालिकाका कार्यपालिका सदस्य, सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषय वस्तु उपर अभिमूखीकरण नगरेको	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५५				३.३.३	नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) सञ्चालन भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी	नगरपालिकाका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी	नगरपालिकाका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव	बार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

								प्रथा, यौनहिंसा, आदि) सञ्चालन भएको ।	प्रथा, यौनहिंसा, आदि) सञ्चालन भएको ।	बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) सञ्चालन नभएको ।	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमूखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
५६				३.३.४	नगरपालिकामा महिलाको लागि सञ्चालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरू लाभान्वित भए/नभएको ।	०-१	०.५	नगरपालिकामा महिलाको लागि सञ्चालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	नगरपालिकामा महिलाको लागि सञ्चालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	नगरपालिकामा महिलाको लागि सञ्चालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचविखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरू लाभान्वित भएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण
५७		विपद् व्यवस्थापनमा समावेशित	४	३.४.१	नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग	०-१	१.०	नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता	नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता	नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका

					र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।			दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	साथै यस्ता दस्ताबेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	
५८				३.४.२	विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराख्नुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०-१	१.०	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई	प्राथमिकता दिईएका आधारहरू तथा सहभागी विवरण विपद् प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क

										प्राथमिकतामा नराखेको ।	विवरण तथा नक्शांकन बार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६०				३.४.४	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधै महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिले काही मात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको ।	विपद् प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन निर्णय पुस्तिका उपस्थिति विवरण
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.१	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री/संवेदनशील	०-१	१.०	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान

					संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे/नगरेको ।			र अपाङ्गता मैत्री/संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	र अपाङ्गता मैत्री/ संवेदनशील संरचनाको प्रावधान आंशिकरुपमा मात्र हुने गरेको ।	प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री/ संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने नगरेको ।	
६२				४.१.२	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा आंशिकरूपमा मात्र महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट निर्माण गरेको ।	नगरपालिकाका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।
६३				४.१.३	नगरपालिकाले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा	०-१	०.५	नगरपालिकाले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन	नगरपालिकाले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन	नगरपालिकाले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक	भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन

					संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।			तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।	तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको भएता पनि सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।	भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृती दिने नगरेको	तथा अवलोकन प्रतिवेदन
६४				४.१.४	नगरपालिकाले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले महिला लगायत लक्षित समुदाय सबैलाई समेटी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन गरेको ।	नगरपालिकाले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिकरूपमा मात्र समेट्ने गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन गरेको ।	नगरपालिकाले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू सञ्चालन नगरेको ।	स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
६५		प्रजनन् स्वास्थ्य	४	४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था	०-१	१.०	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम

					गरी सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको।			नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन समेत गरेको।	नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यान्वयन नगरेको।	खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन
६६				४.२.२	नगरपालिकाको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको।	०-१	१.०	नगरपालिकाको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यान्वयन समेत भएको।	नगरपालिकाको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यान्वयन नभएको।	नगरपालिकाको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपान कक्षको व्यवस्था नगरेको।	शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) सञ्चालन गरे/नगरेको।	०-१	१.०	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा सञ्चालन गरेको।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केही कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र सञ्चालन गरेको।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन नगरेको।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सञ्चालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

६८				४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	०.०	महिला, आर्थिक रूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिक रूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिक रूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाएको र सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध मिलाएको तर सो बमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रबन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर अध्ययन प्रतिवेदन
७०				४.३.२	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाएको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका केही बालबालिकाहरूलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक र छात्रबृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

									वितरण हुने प्रबन्ध मिलाएको ।		
७१				४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०-१	०.५	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको	०-१	१.०	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामाग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू विद्यालयको वार्षिक योजना कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७३		खानेपानी तथा सरसफाई	४	४.४.१	कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक	०-१	०.५	कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला,	कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला,	कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू

					अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रबन्ध गरे/नगरेको ।			पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रबन्ध गरेको ।	पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रबन्ध आंशिक रूपमा गरेको ।	व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलग्गै शौचालय लगायत साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रबन्ध नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७४				४.४.२	नगरपालिकाको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	नगरपालिकाको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	नगरपालिकाको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७५				४.४.३	नगरपालिकाका सबै गाउँ, बस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा	०-१	०.५	नगरपालिकाका सबै गाउँ, बस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र	नगरपालिकाका गाउँ, बस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र	नगरपालिकाका गाउँ, बस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा	वार्षिक नीति तथा योजना वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण

					गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ।			पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ बस्तीहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ बस्तीहरूमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७६				४.४.४	नगरपालिकाका गाउँ, टोल, बस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकाशे पानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुर्नजिविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाका गाउँ, टोल, बस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकाशे पानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुर्नजिविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	नगरपालिकाका गाउँ, टोल, बस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकाशे पानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुर्नजिविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।	नगरपालिकाका गाउँ, टोल, बस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकाशे पानी संकलन र भण्डारण, परम्परागत इनार र कुवाको पुर्नजिविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा

										महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	नगरपालिकाको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	नगरपालिकाको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	नगरपालिकाको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश नगरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
७८				४.५.२	नगरपालिकाले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयवन गरेको ।	नगरपालिकाले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	नगरपालिकाले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्वद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिए तापनि कार्यक्रम सञ्चालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण सहभागी छनौटका आधार
८०				४.५.४	गरीब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने नगरपालिकाको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०-१	१.०	गरीब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने नगरपालिकाको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरीब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने नगरपालिकाको नीति रहे तापनि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	गरीब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथ मूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने नगरपालिकाको नीति नहरेको ।	वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	५.१.१	नगरपालिकाले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छा अनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छा अनुरूप)	नगरपालिकाले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्द्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (	नगरपालिकाले सेवा प्रवाह सम्बन्धित नीति तथा कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू

									निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	पटके/स्वेच्छा अनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	
८२				५.१.२	नगरपालिकाले विधिको शासन प्रवर्द्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले विधिको शासन प्रवर्द्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समूहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	नगरपालिकाले विधिको शासन प्रवर्द्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिए तापनि सो बमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	नगरपालिकाले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरूद्ध शून्य सहनशीलता,सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन

८३				५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०-१	१.०	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
८४				५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम सञ्चालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसंघीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरुपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
८५		उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.२.१	नगरपालिकाले नियमितरुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले नियमितरुपमा सञ्चालित सबै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले आंशिकरुपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले कुनैपनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन

											परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन
८६				५.२.२	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे/नगरेको	०-१	१.०	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका केही व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको कहिले काही मात्र उपस्थिति रहने गरेको	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन
८७				५.२.३	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट नगरपालिकाले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको	०-१	१.०	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट नगरपालिकाले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट नगरपालिकाले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयका	नगरपालिकाले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट नगरपालिकाले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सोको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन

					अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर नगरपालिकाबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको ।			विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखी सम्बोधन हुने गरेको ।	विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे तापनि सम्बोधन हुने नगरेको ।	कार्यान्वयका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राख्ने र सम्बोधन गर्ने नगरेको ।	परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन
८८				५.२.४	नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे तापनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत नै नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता आचार संहिताको पालना सम्बन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।
८९		सूचना तथा सञ्चार	४	५.३.१	नगरपालिकाले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे/नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक गरेको ।	नगरपालिकाले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे तापनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्बन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	नगरपालिकाले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन

९०				५.३.२	नगरपालिकाले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	नगरपालिकाले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	नगरपालिकाले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामाग्रीहरूको अभिलेख कार्यक्रम प्रगति विवरण
९१				५.३.३	नगरपालिकाले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सु-सूचित गरे/नगरेको	०-१	१.०	नगरपालिकाले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सु-सूचित गरेको ।	नगरपालिकाले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सु-सूचित गरेको ।	नगरपालिकाले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रब्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रसारित सामाग्रीहरूको अभिलेख तथा विवरण कार्यक्रम प्रगति विवरण
९२				५.३.४	नगरपालिकामा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सम्बन्धी कार्यक्रमको	०-१	१.०	नगरपालिकामा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सम्बन्धी	नगरपालिकामा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सम्बन्धी	नगरपालिकामा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना,	सहभागी तालिम स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।

					प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।			कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	शिक्षा तथा सञ्चारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	
९३		अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	५.४.१	नगरपालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	०-१	०.५	नगरपालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	नगरपालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	नगरपालिकाबाट सञ्चालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन
९४				५.४.२	नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०-१	०.०	नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी सबै कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आशिंक रुपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	नगरपालिकाले सञ्चालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन

९५				५.४.३	नगरपालिकाको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	नगरपालिकाको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसँग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिले काही केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	नगरपालिकाको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
९६				५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषय वस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम
९७		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	५.५.१	नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिक रुपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	नगरपालिकाले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्वद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि समन्वय र सहकार्यमा सञ्चालित कार्यक्रमको सुची
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच सञ्जाल	०-१	१.०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच सञ्जाल	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच सञ्जाल	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच	छलफलको निर्णय पुस्तिका

					निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे/नगरेको ।			निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	निर्माण भइ कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको ।	सञ्जाल निर्माण नभएको ।	
९९				५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे/नगरेको ।	०-१	१.०	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबिच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम
१००				५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद्‌बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम	०-१	१.०	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद्‌बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद्‌बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसंघीय सुरक्षा परिषद्‌बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि	वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण

					विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।			रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।	रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।	

अनुसूची २ः माइन्युट

अनुसूची ३: कार्यक्रमका केही तस्वीरहरू